

rudečkarju zopet dober svét, naj ostane pri svoji »lopati« doma in naj pusti politiko, katere nič ne razume. Kvasil je tudi, da so sami Čehi krivi, da so socijalni demokratje tako razsajali v dunajski zbornici itd. A mi mu takih čvekanj takrat toliko ne zamerimo, ker je bil najbrže malo preveč v kupico pogledal.

Iz St. Petra v Savinjski dolini. (Nemškutarji) razširjajo tukaj grdo laž, da so na Dunaju enega naših stajarskih slov. poslancev (g. Žičkarja) radi surovega obnašanja v državnem zboru morali zapreti. To in še druge laži trosijo med ljudstvo, da bi ga zbegali. Odlikuje se v tem zlasti tukajšnji mesar, ki je prejšnjo sredo očito svoje goste hujskal proti dotičnemu vrlému poslancu. Ako je govoril iz neumnosti, ga pomilujemo, če pa je trosil to laž iz hudobije, ne zasluži imena poštenjaka in upamo, da bo preklical svoje besede. Kedaj bo vendar odklenkalo nemškutarjem v Št. Petru!

Iz gornjegrajskega okraja. (Vsi na delo!) »Flosarji« smo sploh na glasu, da smo počasni; počasnost pa nikdar ni veliko prida. Ne prikrivajmo resnice, da je naša malomarnost kriva, ako od dne do dne propadamo v gospodarskem, kakor v političnem oziru. Ves svet kliče iz kmečke koč in borne delavske družine po zboljšanju družabnih razmer, po rešitvi poštene delavske roke iz pozlačene rokavice brezverskih bogatinov, le k nam še odmev obupnega klica ni prišel. Sami sicer živo čutimo, da stojimo ob robu propada, a ne ganemo se. Tako ne sme dalje, sicer poginemo, ter pademo v žrelo pogubnej demokraciji. Propadamo gospodarsko. Večina Savinjecv živi od lesne trgovine, a mila nam majka, minola so leta cvetoča! Več ko se lesa prepelje v daljavo, več je dolga doma. Kje so uzroki? Prvi uzrok je bosanska konkurenca, ki je našej trgovini izpodbila zlato dno. Drugi uzrok je previsoka cena lesa doma, ki ga domači trgovec kupi iz sosedne roke. Tretji uzrok premala skrb pri natančnosti mere žaganega lesa. Slednji uzrok konkurenca nemaničev. — Prvi uzrok, bosanska konkurenca. Zviti židje, ki so kupili bogate državne šume v Bosni, niso si vedeli pomagati, kako spraviti les iz gozdov na vodo. Ukrenili so pot agencije, ter po svojem agentu, znanem Rakuschu v Celju, privabili izurjene roke savinjskih lesarjev za sicer primerno plačo v bosanske šume in potem na »flos«. Mi smo pošiljali svoje sinove v lastno škodo v daljno Bosno, da so sekali les in ga plovili židu v bogato korist, nam škodo. Le oglejmo se v okolico, koliko krepkih naših mož noč in dan dela v bosanskih gozdih! Ko je les iz Bosne na Savi, kaj si izmisli zviti žid? Dožene pri vladi, da Savinjeci ne smejo več lastnega lesa prodajati na hrvaških tleh brez dovoljenja hrvaške vlade. Ko je pa zagrebški židovski prekupec to zaznal, pritiskal je na ubogega Savinjca tako dolgo, da mu je prodal les v lastno izgubo, sicer pa pojdi po Savi navzgor! Kaj pa je storila avstrijska vlada? Nič, prav nič. O teh groznih razmerah so se bridko pritoževali naši lesotržci na shodu na Rečici. Ali bo to le glas umirajočih, nam razodene prihodnost! — Drugi uzrok propada je previsoka cena lesa doma, ki ga domačin kupi iz sosedne roke. Očita tajnost je, da se število gospodarjev vedno bolj krči, kateri bi les iz lastnega gozda spravili na vodo, velika večina kupuje iz graščinskih gozdov. Za tem grmom tiči zajec, ki gloda ob naših kosteh. Ustavlja se pero zapisati resnico, da se ravno graščinski les drago, zlato prodaja, dražje od leta do leta; tako pač kaže nemškemu »fogtu!« Da mora biti taka trgovina izvrstna, pričajo graščinske žage, ki že dolga leta mirno spijo. Rajši les ubožnemu Savinjecu, kakor pa na lastno žago! Nihče ne zahteva lesa zastonj, a vsakdo pa milo prosi, naj ga živega ne

derejo. Dokler bo domačin neusmiljen, bo tudi Savinjecan na »flosu« gmotno umiral. Ne čudimo se, ako že znani »flosarji« trgovino opuščajo, ter da vlada splošnja želja ob gornji Savinji, naj se vendar enkrat gospodarski sistem tudi pri gornjegrajskem oskrbništvu spremeni! — Tretji uzrok propada je premala skrb pri natančni meri žaganega lesa doma. Vsak »žagmojster« dela po svoji glavi, tako so pa tudi deske le prepovršno prižagane in premerjene. Tuji kupec pa le gleda na natančno mero; bosanske deske pa so zares prenatano rezane. V tem oziru se moramo učiti od žida. — Slednji uzrok dozdeva se nam tudi konkurenca med »flosarji« domačini. Gospodar, ki se glešta nekaj svojega, pač lahko enkrat ali drugokrat nekaj poskusi v izgubo, tolažeč se, bo pa prihodnjic boljše. A njemu pa pride v »štih« »flosarski« nemanič, ki je doma kupil morda jeden flos na upanje, češ, kadar nazaj pridem, pa plačam. Na Hrvaškem vidi, kako gre in hajdi, prodaj, kakor moreš! Proda sebi ne v izgubo, ker se ni plačal doma, pač pa drugemu, poštenemu gospodarju, kateremu je usiljeni nemanič določil ceno. — Kaj nas te žalostne razmere učijo? Primanjkuje nam medsebojne zaupnosti in združenja. Edino upanje nam more biti še lesna zadruga. Mož vrlih, ki bi k temu združenju podali si skupno roke, nam ne primanjkuje. Celi okraj naj se po zaupnih možeh o resnej stvari posvetuje. Ne delajmo razlike med Zadrebčani in Savinjeci, ker gre nam za obstanek. Prepričani smo, da tudi izborne naše posojilnice ne bodo gledale od daleč, ko se borimo za vsakdanji kruh. Delajmo, dokler nam voda v grolu ne priteče! Eden za vse, vsi za enega!

Politični ogled.

Avstrijske dežele.

Dunaj. Nj. veličanstvo svetli cesar so večkrat vsprejeli ministerskega predsednika Gauča v avdienciji, da jim je poročal o političnem položaju. — Gauč se je ves teden trudil, pridobiti levico in desnico državnega zbora za vsprejem začasne pogodbe z Ogersko, pa se mu ni nič posrečilo. Državni zbor se torej pred novim letom ne snide, in bodo ono pogodbo svetli cesar po § 14 osnovnih postav za eno leto podaljšali. — Nemci so nenasitljivi, niti trohice nočejo Čehom odjenjati, in gotovo bodo prih. nedeljo na nemškem »volkstagu« Slovane dolžili, da ima notranji politični položaj tako obupno lice.

Štajarsko. Oni Retter, ki je bil v Gradcu pri zadnjih nemirih pri priči ustreljen in potem na mestne stroške pokopan, je bil ničvreden potepuh, ki je 15 mesecev moral sedeti radi tatvine in je bil iz Gradca izgnan. Res, nemška gospoda je znorela, da takim capinom tako čast skazuje!

Koroško. Nemci so najstrožji bojkot napovedali izvrstnemu češkemu pivu, Slovenci, mi pa se odpovejmo enkrat nemški čorbi! — Nemci po vsej sili hočejo pri obč. volitvah dobiti Kotmarives v svojo pest. Pomagajo jim celó cesarski uradniki.

Kranjsko. Prevzvišeni knezoškof dr. Missia so postali knezonadškof goriški. Slavnemu rojaku stajarskemu najudanejšje častitamo! — V Ljubljani nameravajo volilno pravico za občinske volitve razširiti. — Včeraj je v Ljubljani državni poslanec dr. Krek poročal volilcem o političnem položaju.

Hrvaško. Pri dopolnilnih saborskih volitvah so Madjaroni pridobili štiri mandate, tri pa vladi nasprotna stranka. V ponedeljek se je zopet sešel sabor.

Ogersko. O začasni pogodbi z Avstrijo je v ponedeljek rekel ministerski predsednik Banffy, da vlada predlaga gledé na začasno urejenje carinske in bančne zadeve postavni načrt in da bode napravila posebne predloge, ako se stvar stalno ne uredi do dne 1. maja 1898. Košutovci so pri teh besedah kričali: »Živela neodvisna Ogerska!»

Vnanje države.

Rim. Sv. oče Leon XIII. so oni dan vpričo 60 romarjev maševali v svoji kapeli ter se navzlic svoji visoki starosti, imajo že nad 87 let, prav dobro počutijo.

Italijansko. Vojni minister je hotel častnikom in vojaškim uradnikom povišati plačo. Ker pa je dotični postavni načrt državni zbor zavrgel, odstopilo je vse Rudinijevo ministerstvo. Vendar pa mora zopet Rudini novo vlado sestaviti.

Angleško. Irska dobi bojda v kratkem lastno vlado, kakor jo ima Škotska. Daj Bog, da se to uresniči. Irci so namreč največji verski in narodni trpini v Evropi.

Nemško. Cesar Viljem je izrekel neki deputaciji grajo nad škandali v avstrijskem državnem zboru in željo, da se med Nemci nikdar več kaj takega ne zgodi. Viljem se sicer nima nič vtikati v naše razmere, vendar bi bilo dobro, ko bi si naši Nemci te besede za zmirom zapomnili!

Rusko. Car Nikolaj je dovolil, da se po Ruskem smejo milodari pobirati za uboge Krečane. Tudi car bojda želi, naj bi črnogorski vojvoda Petrovič postal guverner na Kreti.

Rumunsko. V glavnem mestu Bukareštu so v ponedeljek zvečer bili veliki izgredi proti Židom. Ljudstvo je na stotine židovskih prodajalnic razdejalo.

Bolgarsko. Sobranju ali državnem zboru je vlada predložila postavno, vsled katere se vojaštvo in sicer konjenišvo in topničarstvo zdatno pomnoži. Tako morajo posnemati male države velike države.

Turško. Mir med Turčijo in Grško je zdaj vendar sklenjen. V ponedeljek je sultan podpisal mirovno pogodbo, na to pa se je razglasilo po vseh vijaletih ali okrajih, da je mir sklenjen.

Za poduk in kratek óas.

O nemirih v Pragi.

Strah in groza je vladala prve dni minolega tedna po zlati Pragi! Nemci in Židje so se skrivali po stanovanjih, kakor ptice, kadar se bliža huda ura. No saj je bilo treba! Kako pa so delali Nemci poprej v Žatecu, Hebu, Duksu itd? Noben Čeh si ni bil varen življenja. Posebno hudo se je Čehom godilo v Žatecu, kjer so Nemci užgali gostilnico »Vlastimil«, vse razbili v češki ljudski šoli in čitalnici ter za več 10 tisoč naredili škode rodoljubnemu trgovcu Hologu.

Ti dogodki so praške Čehe zelo razburili, ali vendar so še vedno mirovali. Toda ko so v ponedeljek, dne 29. nov. ob 9. uri dopoldne nemški dijaki na vseučilišču pri odprtih oknih peli »die Wacht am Rhein«, in so od tu naredili obhod po mestu in sicer iz vseučilišča v kazino, iz kazine v gostilnico »Schlaraffio« in zopet v kazino, je prispela Čehom jeza na vrhunec; razun tega je še neki nemški medicinec udaril češkega medicina po glavi, da ima slednji veliko rano.

Hitro se je sklical shod čeških in drugih slovanskih dijakov, da bi uprizorili obhod po mestu, a policija jih je razgnala; pri tem begu jih je mnogo dobilo čez glavo, da za trenotek niso videli družega kot milijon

zvezd. V torek je bil drugi shod in vršil se je v redu; toda seme jeze je že vskalilo v srcih priprostega ljudstva, katero se je kakor hudournik valilo sem ter tje po številu kakih 10 tisoč. Do pol 8. ure zvečer je bilo še precej mirno; a tu se na Prikopih jeden Nемец spozabi in vrže med ljudstvo kamen, kar povzroči velikansko upitje.

Kaj je sledilo temu? Slišalo se je vse, krik, kletev, petje, upitje, žvižganje, zvenketanje šip, udar kamenja itd. ter klici: »To za Žatec, to za Heb« in kdo ve koliko še drugih. Tu policija ni dosti opravila in marsikateri stražnik je odbežal. Na Vaclavskem namestju se je godilo ravno tako. Bil je tu cel polk vojakov, a opravil ni dosti in ubraniti ni mogel ljudstvu, da ne bi razdejal neke hiše skoro popolno; o oknih pri njej ni ne duha ne sluha; sedaj je vsa zaplankana. Noč je bila sevé, zelo nemirna, a vendar ni bilo hujšega.

Najhujše je bilo v sredo, dne 1. decembra. Cel dan je bilo razbijanje in pobijanje po Kraljevih Vinohradih in Žižkovu. Glavna stvar je bila zvečer, ko je ljudstvo v starem mestu ravno pred rotovžem razbilo okna neke kavarne, zneslo vso opravo na ulico in zažgalo. Prišli so tudi mnogi radovadneži gledat, a prišla je policija na konjih ter s sabljami delala pot. Najhujše je bilo na Kraljevih Vinohradih in Žižkovu. Vojaki so bili prisiljeni streljati; štirje so mrtvi; vseh ranjenih je okrog 300, zaprtih pa 600. Sedaj so hiše ob 7. uri, a gostilnice ob 9. zvečer vse zaprte. Od dne 2. dec. imajo nagli sod ali »Standrecht«.

Nerodno je bilo, da so vojaki streljali za vsako malenkost; dne 2. dec. pupoldne ob 4. je zagnal neki deček mal kamen med častnike in hajdi: »Habt Acht! Schiessen! Fertig! An-Feuer!« Malo se je zabliskalo in počilo, pa so se nekateri valjali po tleh, a drugi so leteli, kolikor so jih nesle noge in kolikor je dovoljevala velika gneča. Vojaki so prišli na pomoč iz Jozefovega, Terezinega mesta, Kolina, Brna, Budjejevic in Linca, vse skupaj 12tisoč mož. Vsled tega je zdaj vse mirno po cestah, ker nihče ne hiti rad smrti naproti.

Smešnica. Neka mati je imela hčer, katero bi rada omožila, ali kaj, ko ni bilo snubačev, ker je hči bila trepasta. Zatorej mati vsakemu lantu in udovcu svojo hčer hvali, kako skrbna gospodinja še bo, »ker že zdaj vsikdar, kadar žgance kuha, ne umije lonca in kar potem juho v njem kuha, da vsaj več prihrani.« Moža pa še le ni dobila.

Razne stvari.

Domače. (Pozor), slov. veleposesniki št.-lenarskega okraja! Volitev v okrajni zastop bode dne 13. dec. Može slovenski! Bodite lepo slošni in zopet volite razun dveh vse dosedanje zastopnike! Zaradi dveh novih zastopnikov pa se pred volitvijo zedinite! Ne pustite, da bi »fünferji« postali gospodje celega okraja! Isto velja kmečkim občinam.

(»Marburger Zeitung«), list mariborskega nemškega razumnštva, v nedeljski številki kar hujska poulično druhal, naj pobije okna na Cirilovi tiskarni. Le sejajte veter! Želi boste vihar, ki bo škodoval tudi nemškimi posestnikom.

(Sv. misijon) je bil včeraj dokončan na Spod. Polskavi in pri Sv. Emi; na obeh krajih so ga vodili čč. gg. lazaristi iz Celja. Na Laškem pa sta sv. misijon včeraj začela čč. oo. jezuita Doljak in Vrhovec in bo ondí tudi par dni nemški misijon; na Breznu ob Dravi pa se sv. misijon začne prih. soboto ter traja do dne 19. decembra.